

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník Bohumil Boček.

Major gšt. Karel Veit:

Ulehčení pěchoty.

I.

O ulehčení pěchotě bylo již mnoho napsáno a mnoho debatováno, avšak zatížení pěšáka zůstává dále při starém. Tato skutečnost svědčí jednak o tom, že mnoho činitelů je si vědomo nebezpečí, které vzniká přetížením pěchoty, jednak o tom, že nejsou dosti důrazně uplatňovány požadavky na zlepšení.

Na pěchotě leží největší tíha boje. Pěšák má v poli mimo nepřítel, proti kterému bojuje, ještě mnoho jiných nepřátel. Jsou to hlavně: tělesná vyčerpanost a povětrnost. Tyto vlivy mnohdy nadělají pěchotě více ztrát než sám nepřítel.

Tělesná vyčerpanost, která nejvíce podřívá mravní hodnotu, bývá velmi často způsobena přetížením pěchoty. Je nutno zmírnit činnost zhoubných vlivů na pěchotu, pokud je to v naší moci, a toho se především může dosíci ulehčením pěchotě a jejím důkladným materiálním zajištěním.

Výstroj pěšáka se v zásadě nezměnil po staletí. Ani všechny zkušenosti získané za světové války nezměnily kromě nepatrných výjimek nic na výstroji. Skutečností zůstalo, že pěšák s sebou nosí vše, co potřebuje k svému živobytí, a že stejnokroj byl více řešen podle zásady líbivosti než zásadou praktičnosti.

Závěr z daného poznatku by mohl být jednoduchý: nebylo měněno nic proto, že výstroj pěchoty plně vyhovuje. Důvod k tomuto závěru by bylo možno nalézt v tom, že se pěšák nezměnil jako člověk, který potřebuje jíst, pít a spát, a rovněž se nezměnil fakt, že se střídá léto se zimou a krásné počasí s deštěm.

Výstroj se nezměnil, avšak výzbroj postupem času se velmi změnila. Váha výzbroje značně stoupla zavedením nových bojových prostředků. Tím zatížení pěšáka dostoupilo za války svého vrcholu. Je možno tvrdit, že pěšák za války byl již přetížen. Tato skutečnost nebyla sice pocítována za bojů na ustálených frontách, ale projevila se ihned za větších přesunů a za ofensivních nebo defensivních pohybů, ať již v opoždování pěšáků nebo zahazováním materiálu.

Další vývoj ve výzbroji může přinést nové bojové nebo ochranné prostředky a je v zájmu opatrnosti, aby zatížení pěšáka bylo takové, že by mu bylo možno ještě něco přidat, aniž se tím podlomí jeho výkonnost.

Dnešní způsoby boje vyžadují pohyblivost pěšáka, aby mohl využít a překonávat každý terén. Vedení jednotek počítá s častými a rychlými přesuny, a to hlavně nočními.

Z daných důvodů musí být zatížení pěšáka co nejmenší. Protože zbraně musí s sebou nosit, nezbyvá nic jiného, než snížit váhu výstroje.

Hlavní důvod, proč se nezměnilo nic na výstroji, lze snadno nalézt. Objeví-li se jediná zmínka o změně, ihned je poukazováno na chromné augmentační zásoby s otázkou, „to máme zahodit?“. Pohled na zásoby

zastraší i ty nejodvážnější a řeknou: „Ono to jinak nejde.“ To se opakuje v určitých desetiletích s tímže výsledkem a věc zůstává stále při starém.

Nesmíme zapomínat, že kterýkoli materiál podléhá spotřebě. Nemůžeme zahodit dnešní zásoby, ale můžeme je postupně spotřebovat. Přeměna může trvat značně dlouho, aniž tím pohotovost nějak utrpí. Hlavní věc však je, nedoplňovat zásoby materiálem starého vzoru, nýbrž materiálem vzoru nového. Tím přeměna nastane samočinně a bez ztráty materiálu.

Při změnách výstroje je nutno šetřiti na každém gramu a hledět na praktický význam každé součástky.

Dříve než začneme rozbírat celou otázku, je záhodno v duchu zalétnouti o 21 až 18 let zpět a vybavit si vzpomínky na únavné noční pochody, boje, zákopy a vůbec na celý život v poli. Líčení toho však by bylo zbytečné a přísluší romanopiscům. Stačí jen si připomenout:

jak nesnesitelně se zařezávaly do ramen popruhy nenáviděného „pavouka“ (tlumok);

jak mnohdy jedinou touhou pěšáka bylo praštit sebou do příkopu a spát, atd.; to byla pěchota v bojích na aktivních frontách. Naproti tomu, jak pěkně se žilo na klidné a ustálené frontě, kde se úkryty pomalu přeměňovaly na příjemná obydlí; to byla pěchota na odpočinku.

Výstroj pěchoty musí být uspořádán tak, aby měla jen to, co potřebuje pro boj. Za odpočinku se pěchotě snadno další potřeby dodají a její materiální zajištění nepůsobí žádných obtíží.

II.

O ulehčení pěchotě může být uvažováno po trojí stránce, a to:

1. odebrat pěšákovi vše, čeho nepotřebuje,
2. organisovat dodávání potřeb, kterých není zapotřebí k boji, ale které jsou nutné k životu mimo boj,
3. ušetřit na váze předmětů, jež pěšák musí mít u sebe.

Jediné tehdy, až po všech oněch stránkách nastane úprava, lze očekávat žádoucí kladný výsledek, protože sebe menší váha ušetřená v jednotlivých směrech může v součtu dáti číslo, jež má již svůj význam. Hledat řešení jen v jednom směru by nemělo valného výsledku. Na první pohled se zdá, že by na příklad organisace dodávání potřeb úplně postačila, ale po krátkém rozboru se dojde k jinému závěru. Tak na příklad by pěší prapor disponoval dostatečným počtem nákladních aut pro převoz výstroje pěchoty. Toto opatření výborně vyhovuje pro pochody, poněvadž, ulehčí-li se pěšáku úplně, může pěšák jednak vykonat další pochody, jednak po pochodu není úplně vyčerpán a po krátkém odpočinku je schopen další činnosti.

Avšak po pochodu přijde boj a tu mohou nastat dvě možnosti:

- a) pěšák převezme svůj výstroj a jde s ním do boje;
- b) výstroj se složí z aut a po boji je pěšákovi dodán.

První případ lze těžko doporučit, protože se pěšák zatěžuje plnou vahou právě v době, kdy potřebuje nejvíce své pohyblivosti a má mu tedy být co nejvíce ulehčeno. Mimo to přechod pěchoty do boje je po-

stupný a pěchota jest již před samým bojem rozptýlena, proto by bylo těžko výstroj z aut převzít.

Druhý případ plně vyhovuje pro boj, ale po boji bude nutno dodat pěšákům výstroj do prvního sledu. Představíme-li si v terénu prapor po boji v dotyku s nepřítelem, provádění zásobování a odsunů raněných, uspořádání a přeskupení sestavy a k tomu ještě noc a neznámý terén, je oprávněna obava, že nebude vůbec možno dodat pěšákům v prvním sledu jejich výstroj. Kdo by jim jej konečně dodal? Z prvního sledu nesmí nikdo zpět a eventuální záloha vůbec neví, kde jsou roty, co komu náleží atd., a konečně nikdy by nestačila na donesení tolika materiálu. A zatím budou pěšáci na kopcích mrznout a netrpělivě očekávat, kdy jim někdo něco přinese. Je jasné, že tento způsob právě tak málo vyhovuje jako způsob první.

Jiné řešení by bylo dát pěším rotám selské vozy, na nichž by byl výstroj převážen. Tento způsob je vlastně tentýž jako předešlý jen s jedinou výhodou, že dodání výstroje do prvního sledu bude o něco snazší, poněvadž vozy mohou přijet blíže k frontě. Ale i při tomto způsobu jest obava, že pěšák nedostane svůj výstroj dříve než o půlnoci a ve tři hodiny ráno již aby zase byl odevzdán, poněvadž musí být do té doby skončeny přípravy na další boj.

Po každé stránce je nutno považovat oba dříve uvedené případy za výjimečné; jsou tudíž improvizací se všemi jejími škodlivými důsledky. Organisačně nelze dané případy provést pro neúměrnou spotřebu buď motorových vozidel anebo selských vozů.

Z tohoto rozboru je zřejmo, že na první pohled velmi lákavé řešení prakticky nevyhovuje a že řešení je nutno hledat ve všech dříve uvedených směrech.

Je velmi zajímavé zjistit, proč vlastně dříve uvedená řešení nevyhovují, i když by jednotky byly organisačně vybaveny potřebnými dopravními prostředky. Dají-li se někomu dopravní prostředky, je logické, že by tím měla být úplně vyřešena daná otázka, protože jde výhradně o dopravu.

Příčina vězí nejenom v rázu boje pěchoty, jak již bylo dříve podotčeno, ale též v neúčelném uspořádání výstroje. Vidíme, že výstroj je soustředěn na jednotlivého pěšáka, u něhož tvoří homogenní celek, který je nedělitelný a vyniká svou vahou. Tato celá váha je přenášena od jednotlivce na vozidlo a naopak, bez ohledu na skutečné potřeby a bez personálu, který by tuto váhu přenášel.

Tím se stane, že převezme-li pěšák výstroj, jest úplně zatížen a vozy jsou prázdné, a naopak, složí-li výstroj, je potřebí mnoho vozů a pěšák nemá vůbec nic. Učiníme-li srovnání, že by zásobování proviantem bylo obdobně organisováno jako dodávání výstroje, skládala by se převozná kuchyně z jídelního nádobí jednotlivců a každému jednotlivci by muselo být dodáno na frontu jeho vlastní jídelní nádobí s jídlem. To by bylo ovšem nemožné a z toho důvodu nelze hledat řešení dodávání výstroje obdobným způsobem.

K odnesení výstroje, na př. jedné pěší čety, je potřebí dvaceti mužů, protože více než dva výstroje voják neunes. A volme si příklad, že ona četa potřebuje na noc jen příkrývky. K donesení příkrývek pro četu úplně postačí dva muži a ty velitel čety může po boji vždy uvolnit. Avšak toto provedení je možné jen tehdy, když příkrývky budou baleny na př.

po dvaceti a nebudou složeny v tlumocích jednotlivců. Jinak říkajíc, aby příkrývky byly majetkem celé čety a ne majetkem jednotlivců právě tak, jako převozná kuchyně je majetkem celé roty a ne čet, družstev a jednotlivců.

Z toho by plynul požadavek, aby výstroj byl rozdělen tak, že by tvořil oddělený majetek pěšáka jednotlivce, který má muž vždy u sebe, a majetek určitých svazků (roty, čety, družstva), který by byl dodáván podle skutečných potřeb. Kolektivní majetek pak uskupen podle toho, do jaké míry je vázán na jednotlivce, na př. plášť musí mít každý svůj, proto by byly pláště spojeny pro družstva, kdežto na př. příkrývky by byly spojeny pro celou rotu (svazky po dvaceti příkrývkách).

Základnu je nutno hledat ve výstroji jednotlivce, jemuž se odebere vše, čeho nepotřebuje k boji. Odebraný materiál je pak nutno uskupit podle organických celků a druhu materiálu a konečně organisovat dopravu a dodávání odebraného materiálu.

III.

Výstroj jednotlivce a co bylo by možno z něho odebrat.

Vezměme na př. ústroj úderníka.

1. Oděv.

a) Přílba: 132'4 dkg.

K zavedení přilby přispěla zákopová válka, při níž tělo bylo poměrně dobře chráněno, ale hlava byla vydána častému nebezpečí (pozorování, málo hluboké zákopy atd.). Přílba dobře chrání proti kamení, střepinám ručních granátů, kulíčkám šrapnelů, šikmo narazivším střelám a proti dešti. Hlavní hodnotou přilby nejsou však její ochranné možnosti, nýbrž také mravní význam; vojín se cítí s přilbou jistější a nezranitelnější. Přílba se stala normální příkrývkou hlavy v poli, ale jen u těch armád, které měly zavedeny přilby lehké, dobře sedící na hlavě a při tom měly pěkný vzhled. Těžká přilba nikdy s pěšákem nesrostla a používal ji jen ve výjimečných případech, poněvadž hlava podobného zatížení, zvláště v útoku, prostě nesnese.

Protože význam přilby je téměř výhradně morální, doporučovalo by se zavést přilbu velmi lehkou a dobře sedící na hlavě i bez přitažení podbradníkem. Vážít by mohla asi polovinu toho, co vážila těžká přilba rakouská, tím by vznikla úspora 75 dkg.

Těžkou přilbu, pokud je zavedena, dát pěšákovi jen v obraně, trvá-li delší čas. Z toho důvodu by mohly být přilby v majetku praporu (pluku) a podle potřeby vydány pěšákům.

Najisto lepší je však řešení velmi lehké přilby, kterou by měl pěšák stále u sebe.

b) Nákrčník 9'0 dkg v pravé náprsní kapse jest zbytečný a snadno může být dodán pěšákovi od roty.

c) Plášť 225'4 dkg. O tomto předmětu bude zvlášť pojednáno. Pláště by mohly být naloženy na rotním voze a uskupeny po družstvech.

2. Výstroj.

a) Torba vz. 23 s řemením, 130 dkg.

Torba nebo tlumok jsou největší přítěží pěšáka a možno říci i základem všech nedopatření, která se jeví ve výstroji. Při hodnocení vý-

znamu torby nebo tlumoku je nutno si říci upřímnou pravdu, jak to ve válce ve skutečnosti vypadalo. Snahou každého zkušeného bojovníka bylo, aby se torby při první možné příležitosti zbavil; bylo to hlavně na ústupech nebo za útoků, kdy torby byly ponechány na východišti k útoku. Nezapomínejme, kolik drahocenného materiálu bylo tímto způsobem ztraceno.

Pěšák měl mnoho důvodů, aby se oné přítěže zbavil, a nemalou úlohu v tom měly záložní dávky. Za větších pohybů pěšák prostě zatížení torbou nesnesl, postačila mu mošna, kterou si vynalézavě připevnil na záda.

Zkušební velitelé čet a rot za války ztrátu torby mlčky pomijeli, poněvadž věděli, že to, co ztratili na materiálu, získali na výkonnosti svého mužstva. Konečně ten, kdo za války častěji prohlížel obsah tlumoků, jistě potvrdí, že v nich měli pěšáci všechno možné, jen ne to, co tam mělo být. Tlumok byl příčinou, že na př. v ofensivách někteří jednotlivci nosili ukořistěné věci, domnívajíce se, že je zachrání v svůj osobní prospěch, ale při prvním neúspěchu je ztratili. Kdyby ony věci neměli kam dát, nechali by je ležet, mohly být účelně zužitkovány a oni si mohli uspořít velkou námahu a jejich výkonnost mohla být daleko větší. Torba tvoří vlastně základ veškeré váhy zatížení pěšáka a tím rovněž neúčelného uspořádání výstroje. Na př. balení pláště na torbu je velmi pěknou mírovou zábavou, avšak v poli není na to ani čas, ani místo.

Proto je záhodno odstranit torbu z výstroje pěšáka a nošení nejn nutnějších potřeb uspořádat účelněji.

b) Obsah torby, t. j. košile, podvlékačky, pár onucí, ručník s mycími potřebami, propriety, kolíky k stanovému dílci, plášťové řemínky a ustrojovací řemen je možno pěšákovi odebrat a vozit na rotním voze. Úhrnná váha: 157 dkg.

Vskutku typickým příkladem nešetření sil pěšáka jsou kolíky k stanovému dílci. Proč je má pěšák stále nosit, když stavění stanu je v poli výjimkou a je možné jen daleko za frontou, kde se mu kolíky snadno dodají.

Záložní prádlo může být vždy jednou týdně pěšákovi dodáno a on pak odvede prádlo špinavé. Konečně za pohybů v čelním sledu se pěšák nepřevléká ani nepřezouvá; když přejde do zálohy, věci se mu snadno dodají.

c) Brašna vz. 23, 78'0 dkg není prakticky řešena a může být odňata.

d) Záložní dávky s sebou pěšák zbytečně stále nosí. Mohou být u rot a mohou být vydávány podle potřeby. Skutečnost, že by bylo nutno spotřebovat záložní dávky, byla za války velkou výjimkou. Vyskytly se sice častější případy na začátku války, ale ty nebyly zaviněny situací, nýbrž tím, že zásobování selhalo pro nedostatek praxe. Z jednotlivých výjimečných případů není možno učinit závěr, že statisíce lidí musí být zbytečně zatíženo. Váha: 99'3.

e) Ručník a kapesník: 12'3 dkg, je možno dát k rotě.

f) Mošna je předmět nepraktický a mohla by být odstraněna: 44'3 dkg. Ostatních věcí, které obsahuje mošna, pěšák nepotřebuje a je nutno vyřešit jejich nošení.

g) Předpis o ústroji nepočítá s příkrývkou vážící 200 dkg. Tuto otázku je nutno rovněž vyřešit, protože by ji za daných poměrů nosil pěšák větší část roku. Příkrývky by mohly být zařazené k rotě.

h) Pro nošení věcí, které pěšákovi byly ponechány, počítejme řemení a voskové plátno v úhrnné váze 100 dkg.

V celku by se jevil výsledek ulehčení pěšákovi takto (viz tabulka):

Předmět	Váha odlehčení dkg	Přenesena na		Vojínovi odebráno	Poznámka
		rotu	prapor		
Přilba	1324		1324		jen u těžké přilby
nákrčník	9	9			
plášť	2254	2254			
torba vz. 23	130			130	
košile	297	297			
povlékačky	208	208			
onuce	6	6			
ručník s potř.	15	15			
propriety	20	20			
stanové koliky	523	523			
plášťové řem.	94			94	
ustrojovací řem.	38			38	
brašna vz. 23	78			78	
zál. dávky	993	993			
ručník	10	10			
mošna	443			443	
příkryvka	200	200			jen v zim- ních měsíc.
Celkem	10854	6875	1324	2655	
Na nošení potřeb při- bylo	100			100	
Celkem	9854	6875	1324	1655	

Pěšákovi zůstalo:

oděv bez přilby, nákrčníku a pláště . . .	406'7 dkg
pouzdro s legitimací, kapesní obvaz, opasek	32'5 „
stanový dílec	100'0 „
jídelní nádobí	40'8 „

jídelní příbor	18'6 dkg
polní láhev	26'8 "
chléb	70'0 "
káva	2'3 "
tabák	1'2 "
	698'9 dkg

Poznámky k tabulce:

1. Zavedením lehké přilby, kterou voják má vždy u sebe, zvýší se zatížení pěšáka asi o 80 dkg. Tím ovšem by ubylo zatížení praporu.

2. Zatížení roty dosáhlo asi 1.100 kg a vyžadovalo by přidělení 2 selských vozů. V letních měsících, kdy pěšák nepotřebuje příkrývky, zmenšilo by se toto zatížení o 312 kg.

3. Zatížení roty je značné a bylo by záhodno zmenšit je tak, aby rotě postačil jen jeden vůz, který by jí byl organicky přidělen.

IV.

Jak organisovat dodávání potřeb a uskupit materiál

Potřeby, jež mají být pěšákovi dodány, můžeme rozdělit na dvě části:

1. na potřeby, jež jsou dodávány občasně, t. j.: prádlo, propriet y a záložní dávky,

2. na potřeby, které je nutno dodávat denně, t. j. plášť, ručník s mycími potřebami a příkrývku (v zimních měsících).

K 1. O občasném dodávání potřeb, jako prádla, kartáčů, stanových kolíků atd., není nutno se zmiňovat, protože jsou obvykle dodány, když jednotka je buď v záloze nebo je delší čas na místě. Záložní dávky budou dodávány výjimečně a v omezeném počtu jako preventivní opatření (předvídané průzkumy atd.) a mohou být prisunuty se stravou nebo zvlášť.

K 2. Potřeby dodávané denně rotou váží v letních měsících 375 kg a v měsících zimních 687 kg. Postačil by tedy v prvním případě jeden selský vůz pro rotu a v druhém případě by bylo třeba vozů dvou vzhledem k ztíženým komunikačním podmínkám v zimě.

O dodávání potřeb musí se však někdo starat a tu je možné dvojí řešení. Vůz s potřebami by přijel s kuchyní a odtud by si čtyři svůj materiál odebraly a znovu při snídani odevzdaly, nebo vůz by přijel zvlášť a pro každou čet u by byl určen jeden muž, který by materiál dodal. Druhý případ by vlastně vytvořil obdobnou funkci, jako je důstojnický sluha; zavedl by se sluha čety.

Na první pohled nezvyklý pojem ve válce v mnohých případech ovšem v různých variantách a v omezeném měřítku již existoval. Je sice pravda, že by tímto řešením ztrácela rota čtyři bojovníky z prvního sledu, ale je na uvaženu, zda by zisk na výkonnosti čtyř tuto ztrátu jednoho muže mnohonásobně nevyvážil. Uvažme jen, zda by důstojník v poli mohl vykonávat veškeré své odpovědné úkoly s plnou energií, kdyby se o jeho materiální věci nestaral jeho sluha. Obdobně je tomu u čtyř; vždyť pěšák je mnohdy několik neděl více méně v prvním sledu; kdo mu má vyprat prádlo, kdo mu obstará různé denní potřeby nákupem atd.?

Najisto lepším řešením pro pěchotu by bylo dodávání potřeb oddělené od kuchyně, protože ta se mnohdy značně zpozdí.

Uskupení materiálu by bylo jednoduché. Pláště by byly baleny po družstvech a označeny číslem družstva. V kapse každého pláště by měl pěšák ručník s mycími potřebami. Příkrývky by mohly být sbaleny pro celou četú ve dvou stejných balících.

Přes to však, ať se přijme řešení to neb ono, nastávají různé komplikace, kterým by bylo záhodno se vyhnouti. Vždy zůstane obava, že dodání materiálu může být zpožděno a pěšák by neměl svých nejn nutnějších potřeb.

Jediným řešením by pak bylo ponechat potřeby, jež mají být dodávány denně, u pěšáka. Tím by se ovšem ulehčení pěšáku, uvedené v předcházející tabulce, zmenšilo ze 985'4 dkg na 665 dkg v létě a na 465 dkg v zimě, při čemž je ovšem počítáno, že nosí stále s sebou lehkou přílbú vážící 80 dkg.

Přes to, že ulehčení není již tak značné, je nutno uznat i v tomto případě, že bylo by pěšáku značně uleveno.

Dosud byly probrány jen dva směry odlehčení. Třetí směr musí přinést další ulehčení, a to s tím zřetelem, aby pěšák byl co nejméně zatížen, měl u sebe všechny denní potřeby a rota by mu dodávala jen potřeby občasné.

V.

Ušetřit na váze předmětů, jež pěšák musí mít u sebe.

Výstroj pěšáka v poli je stejný v zimě i v létě. V tom je první chyba. Je nutno uvažovat o zavedení výstroje letního a zimního. Přeměna výstroje letního na zimní by se mohla provést pomocí teplých vložek, jak se to provádí u civilních plášťů, a pak přidělením teplejšího prádla, sveatru atd.

Operace v létě proti operacím v zimě mají rychlejší spád. V létě za aktivních bojů potřebuje pěšák velmi lehký oděv. Noci jsou teplé a krátké a za bojů se pěšák ani ke spaní nedostane. Vyspí se až v záloze a tam mohou být dodány příkrývky. V zimě naopak se při pohybu snese i hodně těžký oděv.

Jednotlivé součásti oděvu:

1. Blůza.

Vojenský střih je řešen formou přiléhavou na tělo. Dobře ušitá uniforma podle míry skutečně též vojínovi sluší a není na ní zbytečně mnoho látky. Jinak však je tomu při seriové výrobě, kde se velikost řídí jen určitým omezeným počtem čísel. Podobná uniforma jednoduše nesedí na těle. Aby vojín měl volný pohyb a uniformu neroztrhal, je blůza šita volně a tak vojín nosí na sobě zbytečně mnoho látky a tím též zbytečnou přítěž. Vidíme případy, kdy pěšák má blůzu skoro až po kolena, rukávy dlouhé, límec odstávající atd. a při tom se blůza nesmí přешít.

Pro vojsko je do jista lepší střih od těla, t. j. asi forma ruské rubášky. Pohyb v rubášce je volnější, je lepší přístup vzduchu k tělu a dá se snadno přizpůsobit pouhým posunutím jednoho nebo dvou knoflíků. V rubášce, je-li oblečena, se lépe spí než v blůze.

Sama blůza má mnoho zbytečností. Dvojitý límec je zbytečným rozmnožováním látky, zbytečně mnoho knoflíků, nášivky na kapsách, nárameníky, které jsou přímo stvořeny, aby popruhy tlumoku ještě více tlačily do ramen.

Rubáška se dá snáze čistit než blůza. Mnoho švů na blůze je přímo semeništem hmyzu.

Rubáška rovněž lépe odpovídá našemu slovanskému charakteru.

Zavedením rubášky by se dalo ušetřit alespoň 40 dkg, t. j. asi poloviční váhu blůzy. Pěšák by byl volnější v svém pohybu a snáze by oděv udržoval v čistotě. Lokte by bylo záhodno zdvojit měkkou kůží, poněvadž jak v boji, tak i při výcviku značně trpí.

2. Kalhoty.

Kalhoty celkem odpovídají. Kolena by měla být rovněž zesílena měkkou kůží.

3. Obuv a ovinovačky.

Máme nejvyspělejší obuvnický průmysl na světě a při tom náš pěšák nosí boty, o jejichž vhodnosti by byla zbytečná diskuse.

Ovinovačky vznikly za války. Mají určitou výhodu, že stažením nohy zabránují vzniku křečových žil. Ovinovačky však mají příliš mnoho nevýhod. Omotávání je velmi zdlouhavé, čímž trpí pohotovost vojáka v poli. Často se rozmotají, jsou-li zabláceny těžko se s nimi pracuje, těžko se suší atd.

Je zajímavé, proč si vlastně pěšáci za války oblíbili ovinovačky. Prostě proto, že neměli nic lepšího. Všimněme si však důstojníků, kteří konali touž službu jako pěšák, ale měli možnost koupit si náhradu za ovinovačky. Důstojníci se ovinovačkám v poli vyhýbali, nosili buď vysoké boty nebo kožené kamaše. Z toho je vidět, že to nebyla praktická výhoda, která za války ovinovačky udržela, ale prostě železná nutnost z nedostatku něčeho lepšího.

Je sice dobré, má-li pěšák na pochodech nohu mírně utaženu, ale je rovněž nutné nohu uvolnit, aby byl umožněn přístup vzduchu. Dlouhým použitím ovinovaček, kterých si vyžaduje pohotovost na frontě, pěšáci trpěli strašným svěděním nohou, což vedlo ke krvavým rozškrabáním nohou, proti čemuž velitelé pěchoty musili za války tak přísně zakročovat.

Pro pěchotu by nejlépe vyhovovala vyšší šněrovací bota, jejíž holeně by byly z upraveného plátna. Šněrování by ovšem musilo být řešeno tak, že by jedním zatažením za řemen byla bota zašněrována a řemínkem pak šněrovaldo upevněno.

4. Plášť.

Otázka pláště těsně souvisí s otázkou příkrývky. Je možno dvojitě řešit. Buď velmi dobrý, těžký a teplý plášť, kterého by pěšák v zimě užíval zároveň i jako příkrývky, nebo jednoduchý lehký plášť, doplněný příkrývkou.

První řešení má určitě tu výhodu, že by pěšák měl vždy u sebe ochranu proti zimě a dešti. Nevýhodou však je, že plášť je nutně značně těžký, a musilo by se uvažovat o tom, aby byl za boje a pochodů vozen rotou a dodáván mužstvu po boji. Tato nevýhoda je příliš vážná. Konečně je nutno zdůraznit, že se pěšák i s velmi teplým pláštěm v zimním období bez příkrývky neobejde.

Druhé řešení má značné výhody. Plášť i sebe lehčí skýtá pěšákovi dostatečnou ochranu, dokud mu rota nedodá příkrývku, a při tom nijak nezatěžuje jeho síly.

Dodání příkrývek jako kolektivního majetku je mnohem snazší než dodání individuálního majetku, jako je plášť.

Plášť v dnešní formě nevyhovuje ani prvnímu ani druhému řešení. Pro první způsob je příliš lehký, pro druhý zas příliš těžký.

Doporučovalo by se zavést pro pěchotu lehký a krátký plášť.

Pro zavedení pláště mluví mnoho zkušenosti z války. Dlouhý plášť, který sahá právě na kolena, překáží pohybu nohou. Za deště se veškerá voda stahuje do šosů pláště a tímto způsobem má pěšák nejdříve promočena kolena, jednu z nejchoulostivějších částí nohy. Balení pláště je velmi obtížné a je k němu třeba prostoru. Schyluje-li se k dešti, pěšáci neradi rozbalují plášť a naopak po dešti jej neradi sbalují, protože by neuschl. Tím se stane, že pěšáci často pochodují v promoklých pláštích, aniž toho je potřeba.

Za války byly vyhledávány s oblibou krátké kožíšky a nošeny i v zimě dvojité bluzy. Pěšáci sami ustríhávali spodní okraje pláště a tím získali plášť polokrátký.

Výhody krátkého pláště jsou značné. Neztěžuje pohyb, je lehký a snadno se dá balit (po turisticku).

Krátký plášť by měl mít otevřený límec tak uzpůsobený, aby se dal uzavřít. Na zimu by dostal pěšák do něho teplou vložku a kromě toho teplý kožíšinový límec, který by mu zahříval týl.

Plášť by byl bez záhybů, s kapsami bočními a vpředu s šikmými kapsami pro ruce, což je značnou úlevou pro pěšáka při dlouhých pochodech.

V celku by plášť nevážil více než 100 dkg a tím by bylo ušetřeno na váze 125 dkg.

5. Stanový dílec.

Za války byl stanový dílec jednou z nejváženějších součástí výstroje. Jeho použití bylo velmi různorodé a možno říci, že nejméně se ho používalo k účelu, ke kterému byl původně určen. Stavění stanů bylo za války výjimkou a postupem vývoje letectva bude čím dál tím více řidší, protože stan je příliš dobře vidět.

Za války pěšáci používali stanového dílce:

za deště na pochodu jako příkrývky, která nahrazovala nepromokavý plášť;

za ubytování nahradil slamník;

za transportů tvořil visuté lůžko;

v záloze blízko fronty tvořil střechu improvisovaného úkrytu;

v zákopech nahradil dveře krytů, střechu atd., užívalo se ho při odsunu raněných právě tak jako při přísunu chleba a jiného drobného materiálu,

atd. a na konec někdy k postavení stanu.

Tvar stanového dílce odpovídá jeho určení pro stan, tudíž případu výjimečnému, ale nevyhovuje pro běžné potřeby pěšáka. Dal by se snad najít tvar, který by mnohem lépe vyhovoval všem dříve uvedeným způsobům. Musilo by se ovšem upustit od požadavku stavět stan pro 2 muže a do výšky, ale hledat řešení stanu nízkého pro jednotlivce (jen k spaní). Nízký stan by též lépe odpovídal požadavku skrytu proti leteckému pozorování.

6. Povšechně o součástkách výstroje a výzbroje.

Všechny součástky výstroje vynikají svou důkladností a proto též vahou. Snahou je, aby vše bylo k neroztrhání. Jen opasek, sumky a řemen k pušce váží skoro 1 kg.

Součástky ústroje jsou spotřební. Za války se mnoho materiálu ztratí a začne se brzy pociťovat nedostatek kůže. Proto je záhodno nahradit mnohé kožené části výstroje materiálem plátěným. Tím by se dalo ušetřit na váze nejméně 50 dkg.

Shrme-li úsporu na váze, jež by mohla být získána na oděvu a součástkách speciálního výstroje a výzbroje, činí to dohromady 215 dkg.

7. Nošení předmětů, jež pěšákovi zbyly, a jejich uspořádání.

Pro nošení oněch předmětů bylo již počítáno s řemením a s voskovým plátnem vážícím 100 dkg, což musí úplně postačit. Podrobné uspořádání by bylo předmětem zvláštní úvahy.

Je však nutno zdůraznit, že se ulehčením pěšáku, kdyby se mu odňaly přebytečné věci, může mnohem praktičtěji vyřešit i nošení bojových prostředků (plynová maska, lopatka) a střeliva, než je tomu dosud.

VI.

Závěr.

Vhodnou organizací lze snížit zatížení pěšáka v letním období o 880 dkg. a v zimním období o 680 dkg, při čemž má pěšák u sebe vše, co skutečně potřebuje k boji a po určitý čas po boji.

Rota k zajištění převozu materiálu, jenž bude dodáván pěšákům občasné (413 dkg), potřebuje přidělit organicky jeden lehký selský vůz. Poněvadž jde o občasné potřeby, lze věc rovněž řešit tak, že by místo vozů rotám bylo přiděleno praporu jedno nákladní auto. Pak by hospodaření s materiálem (praní prádla atd.) přešlo na prapor. Toto řešení je možné rovněž z toho důvodu, že potřeby občasné jsou zásadně vydávány tehdy, když je prapor celý v záloze nebo některá rota praporu.

Protože jde o velmi závažnou otázku pěchoty, bylo by záhodno, aby všichni činitelé přispěli k řešení dané věci podle zkušeností získaných z války, ať již ve formě kritiky nebo ve formě návrhů.

Kapitán pěch. Ladislav H r u b e š:

Tank anebo kolový útočný vůz.

V posledních letech, zvláště po roce 1930, kdy se projevil úspěch anglické konstrukce lehkého útočného vozu a kdy po důkladných zkouškách bylo nalezeno přijatelné řešení pro podvozek rychlého pásového vozidla, počala myšlenka o použití rychlých, malých a poměrně lehkých útočných vozů zajímat i vojenské kruhy, které do té doby byly daleko od myšlenky mechanisace armády, poněvadž neměly důvěry v její úspěch.

Levnost výroby a snadné přizpůsobení průmyslu k výrobě těchto malých vozů a pak hlavně rychlost těchto vozů podporovala plány o hromadném použití v různých rychlých jednotkách, které pak časem nabývaly nejrůznějších forem a dodnes vlastně nejsou ustáleny.

Možnosti, které nebyly vůbec přípustné před rokem 1930 (na př. průzkum tanky), stávají se po tomto roce vážným předmětem teoretických úvah a důkladných zkoušek. Vývoj jde rychle vpřed a každý rok přináší v oboru konstrukce tanků něco nového; jedno však jest jisté, že